

Remissvar gällande Ett stärkt och samlat skydd av välfärdssystemet (SOU 2023:52)
(Ert diarienummer S2023/02576)

Migrationsverket ställer sig positivt till förslagen som helhet och välkomnar att myndigheten ges utökande möjligheter att motverka bidragsbrott genom exempelvis utökad uppgiftsskyldighet och möjlighet att besluta om sanktionsavgifter.

Migrationsverket ska enligt förslaget till förordningen (2025:000) om brottsförebyggande arbete på välfärdens område endast ta fram lägesbild och åtgärdsplaner avseende sådana ekonomiska förmåner och stöd som myndigheten beslutar om, men verket vill betona att myndighetens handläggning och beslutsfattande i ärenden om uppehållstillstånd samt återkallande av tillstånd har en större påverkan på hela välfärdssystemet.

Migrationsverket efterfrågar ett samlat tag från regeringen kring tekniska lösningar för informationsutbyte mellan myndigheter och andra parter eftersom tekniska lösningar för sådant informationsutbyte tenderar att utvecklas ad hoc.

Migrationsverket vill understryka vikten av att verket har möjlighet att inhämta uppgifter om egna medel från andra myndigheter inför beslut om bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA).

Migrationsverket noterar att bidragsspärren inte föreslås träffa personer som får ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (2002:453) och LMA att beslut om administrativ sanktionsavgift inte föreslås kunna läggas till grund för ett beslut om bidragsspärr. Biståndet enligt LMA kommer förmodligen inte träffas av bestämmelserna om bidragsspärr och biståndet beviljat enligt LMA kommer i de flesta fall understiga den föreslagna beloppsgränsen för brottsanmälan för bidragsbrott.

Migrationsverket förutser att det kommer krävas väsentligt ökade resurser för att klara utökade arbetsuppgifter med uppföljning och kontroll. Administration av och beslut om sanktionsavgifter kommer innebära helt nya arbetsuppgifter som kommer ta betydande personella resurser i anspråk, men även kräva

förändringar av och utveckling i verkets IT-miljö. Vissa anpassningar i verkets ärendesystem och ekonomisystem kan behövas göras för att tillgodose verkets hantering av fordringar och inbetalningar av sanktionsavgifter. Även stöd för uppföljning av och statistik för sanktionsavgifter kan behöva utvecklas. Det kan tilläggas att det utgör försvårande omständigheter att kräva in medel och delge personer som inte folkbokförda eller som avviker eller undanhåller sig utvisning. Vissa personer saknar dessutom någon officiell inkomst eller har redan lämnat landet.

Migrationsverket anser att det är viktigt att en ökning av anslaget tillförs myndigheten för att klara det reglerade ansvaret att förebygga välfärdsbrott. Om inte ytterligare medel tillförs för systemet med sanktionsavgifter, kan ärendehandläggning och handläggningstider komma att påverkas negativt.

Migrationsverket vill särskilt påtala att det alltså saknas möjlighet att återkräva bistånd som felaktigt utbetalats enligt LMA. Migrationsverket anser att det angeläget att möjligheter till återkrav och kvittning införs i LMA.

Migrationsverket noterar att Utbetalningsmyndigheten föreslås ges en möjlighet att meddela föreskrifter om verkställigheten av Migrationsverkets uppgiftsskyldighet. Migrationsverket anser att omfattningen av uppgiftsskyldigheten och tillhörande verkställighet snarare är något som bör ligga inom ramen för riksdagens och regeringens mandat att reglera. Migrationsverket vill tillägga att en utökad utgiftsskyldighet kan medföra risker för kränkning av enskildas personliga integritet. Behandlingen av personuppgifter bör stå i proportion till ändamålet och det ingrepp det innebär för den enskilde, särskilt för personer som inte själva ansökt om någon förmån. Remissvaret från Integritetsskyddsmyndigheten bör särskilt beaktas. Utformningen av uppgiftsskyldigheten bör även ta hänsyn utlännings- och socialtjänstsekretessen som gör sig starkt gällande i Migrationsverkets verksamhet.

Detta yttrande har beslutats av undertecknad generaldirektör efter föredragning av verksjuristen Anita Falkenhall. I den slutliga handläggningen har även biträdande rättschefen Anita Lindblad och enhetschefen för rättsenheten Åsa Nyblom deltagit.

Maria Mindhammar
Generaldirektör

Kopia till:

s.sf@regeringskansliet.se

carolin.jarlehag@regeringskansliet.se